

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI BÍRÓSÁG

10.P.21.235/2004 - 48. szám.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság dr. Zolnay Péter ügyvéd (Sóczó és Zolnay Ügyvédi Iroda - 3525. Miskolc, Városház tér 2. szám alatti székhelyű) által képviselt **I.rendű felperes (I. r. felperes címe) I. r. és II.rendű felperes (II. r. felperes címe) II. r.**, a dr. Kárpáti Zoltán ügyvéd (Miskolci 10. sz. Ügyvédi Iroda - 3515. Miskolc 15., Pf.: 15. postacímű) által képviselt **III.rendű felperes (III. r. felperes címe) III. r.**, a dr. Karsai Ferenc ügyvéd (Bárándy és Társai Ügyvédi Iroda - 1137. Budapest, Szent István krt. 18. III/2. szám alatti székhelyű) által képviselt **V. r. felperes (V. r. felperes címe) V. r. felpereseknek** a dr. Fehér-Polgár Pál osztályvezető által képviselt **alperes (alperes postacíme) alperes** ellen **bírószági jogkörben okozott kár megfizetése** iránt indított perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

A megyei bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg tizenöt nap alatt az I. r. felperesnek bruttó **602.167.-** (Hatszázkettőezer-egyszázhatvanhét) **forintot**, ennek

- 1991. május 16. napjától 2001. december 31. napjáig évi 20%,
- 2002. január 01. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11%,
- míg 2005. január 01. napjától a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg tizenöt nap alatt a II. r. felperesnek **900.000.-** (Kilencszázezer) **forintot** és a fenti kamatot.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg tizenöt nap alatt a III. r. felperesnek **3.138.336.-** (Hárommillió-egyszázharmincnyolcezer-háromszázharminchat) **forintot** és a fenti kamatot.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg tizenöt nap alatt az V. r. felperesnek **1.330.107.-** (Egymillió-háromszázharmincezer-egyszázhat) **forintot** és ennek fenti mértékű kamatát.

A megyei bíróság ezt meghaladóan a felperesek jelen perben érvényesített keresetét **elutasítja**.

A megyei bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. és II. r. felperesek részére tizenöt nap alatt személyenként **80.000.-** (Nyolcvanezer) **forint**, a III. r. felperes részére **400.000.-** (Négyszázezer) **forint**, az V. r. felperes részére pedig **110.000.-** (Egyszázötvenezer) **forint** elsőfokú részperköltséget.

Kötelezi az I. r. felperest, hogy fizessen meg az Államnak az Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala Megyei Illetékhivatala felhívására, az ott írt időben és módon **158.262.-** (Egyszázötvennyolcezer-kettőszázhatvankettő) **forint**, míg a II. r. felperest **154.260.-** (Egyszázötvennégyezer-kettőszázhatvan) **forint**, a III. r. felperest **92.700.-** (Kilencvenkettőezer-hétszáz) **forint**, az V. r. felperest pedig **38.400.-** (Harmincyolcezer-négy száz) **forint** kereseti illeték megfizetésére kötelezi a fenti módon.

Megállapítja, hogy az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt további **626.300.-** (Hatszázhuszonhatezer-háromszáz) **forint** kereseti illeték viselése az Államot terheli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt a Fővárosi Ítéltáblához címzett fellebbezésnek van helye, melyet hat példányban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál kell benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt a Debreceni Ítéltáblához címzett fellebbezésnek van helye, melyet öt példányban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál kell benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani.

Tájékoztatja a megyei bíróság a feleket, hogy a másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, a felek azonban tárgyalás tartását kérhetik, ha

- a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik;
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását kérhetik (1952. évi III. tv. 220. §. (3) bekezdése, 256/A. §. (1) bekezdésének b.)-d.) pontja).

Tájékoztatja a megyei bíróság a peres feleket, hogy fellebbezés esetén a Debreceni Ítéltábla előtti eljárásban kötelező a jogi képviselet.

I N D O K O L Á S :

A megyei bíróság a peres felek előadása, a beszerzett büntető iratok és szakértői vélemények, a meghallgatott tanúk és szakértők vallomása, a megismételt eljárásban beszerzett könyvszakértői és ingatlanforgalmi-műszaki szakértői vélemények, továbbá a felek által becsatolt egyéb iratok adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg.

A felperesekkel szemben 1986. évben büntető eljárás indult különböző bűncselekmények elkövetése miatt, melynek kapcsán az I., II., III. és V. r. felpereseket előzetes letartóztatásba helyezték. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a **B.1/206.** számú, 1990. október 25. napján kelt ítéletével a felpereseket az ellenük emelt vád és következményei alól felmentette. Az előzetes letartóztatásban eltöltött időre a bíróság a kártalanítást jogerősen megállapította.

Az ítélettel szemben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség jelentett be fellebbezést, melyet a Legfőbb Ügyészség 1991. április 25. napján a felperesekkel szemben visszavont. Az alperes más vádlottak ügyében az eljárást folytatta, de annak ellenére, hogy 1991. május 16. napján kelt végzésével megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a felperesek tekintetében 1991. május 02. napján jogerőre emelkedett, a végzése kézbesítéséről csak 1992. március 31. napján intézkedett, s azt a felperesek 1992. április 06. napján kapták kézhez.

A büntető ítéletből kitűnően a felperesek útlevelét még az előzetes letartóztatás napján bevonta a rendőrhatalóság, bűnügyi zárlatot rendeltek az I. és V. r. felperesek házas ingatlanára és a III. r. felperes értékpapírjaira. A felperesek az előzetes letartóztatás után a büntető eljárás miatt elhelyezkedni nem tudtak, a munkáltatók az alkalmaztatást erkölcsi bizonyítványhoz vagy a jogerős felmentő büntető ítélethez kötötték.

Az I. r. felperes - aki felsőfokú végzettséggel és megfelelő szakmai gyakorlattal is rendelkezett - már 1974-től kezdődően vezető beosztásokat töltött be, 1981. évben ipari főágazat-vezető volt, utóbb szakcsoport elnök. A büntető eljárás következtében 1996. évtől kezdődően sikerült csak elhelyezkednie a végzettségének megfelelő munkahelyen.

A II. r. felperes diplomás személy, - aki második diplomája alapján lakóházak és ipari jellegű épületek tervezésére volt jogosult - végzettségének megfelelő munkát azonban nem tudott találni, sőt, amikor kiderült, hogy büntető eljárás hatálya alatt áll, azonnal megszüntették a munkaviszonyát még kovács minőségben is. A **M. Bt.** 1990. évben alakult, a II. r. felperes mint beltag tervezői tevékenységet folytatott, külföldi munkákat útlevél hiányában nem végezhetett. 1991. évben a betéti társaság még veszteséges, de 1992. évben már nyereséges vállalkozás volt, 1992 júniusában a cég már külföldi megrendelők részére állított ki számlát az elvégzett munka után.

Az 1991. évi 1.497.000.- forintos veszteséget a II. r. felperes 773.000.- forintos személyes vagyoni hozzájárulásával, majd 1992. évben külföldi munkák végzésével

és a II. r. felperes 701.000.- forintot kitevő újabb személyes közreműködésével sikerült nyereségessé tenni a betéti társaságot.

A betéti társaság beltagja a II. r. felperes volt és egy kültag is volt a társaságban, aki írásbeli nyilatkozata szerint csak adminisztratív tevékenységet végzett, kültagként közreműködésért csak megfelelő munkabérré tartott igényt, melyet át is vett.

A III. r. felperes a **Cs.** Vállalat alkalmazásában volt, többször kérvényezte, hogy a cége tengizi munkára jelölje ki, ott ugyanis a hazai munkabérek közel négyszeresét kaphatta volna. Vezetői munkakörben szükség is lett volna a munkájára, azonban a büntető eljárás miatt más személyt küldött ki a vállalat, aki jelentős összegű munkabérpótlékot és prémiumot kapott. A III. r. felperes lakóházát zárolták, ingatlanát később tudta értékesíteni, míg a megkezdett építkezése állt, s ez idő alatt jelentős építőanyagár-változás következett be. Munkáltatói kölcsönét a volt munkáltatója visszafizettette, az értékpapírjait a kézbesítési késedelem miatt később tudta kiváltani, kölcsönök felvételére szorult.

Az V. r. felperes 1991 júniusában ajánlatot kapott a **H.** Gmk-tól négy darab szlovákiai hűtőtorony felújításának a megtervezésére, egyenként 156.183.- forintos tervezői díj mellett, ugyanakkor felajánlották részére az építésvezetői munkakört is 47.500.- forintos nettó munkabér mellett. A munka állandó külföldi jelenlétet igényelt, az V. r. felperes azonban útlevéllal nem rendelkezett, ezért ezt a munkát elvállalni nem tudta és a munkaviszony létesítése emiatt meghiúsult.

A felperesek útleveleiket 1992 májusában a rendőrhatóságtól visszakapták, a megyei bíróság az alperes jogerősítő végzésére tekintettel intézkedett a bűnügyi zárlat feloldásáról az ingók és ingatlanok tekintetében egyaránt.

A felperesek a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt **P.1** szám alatt peres eljárást kezdeményeztek a Magyar Állammal szemben kártérítés, illetőleg kártalanítás megállapítása miatt, utóbb II. és III. r. alperesként perbe vonták a Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészségét és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságot is mint nyomozóhatóságokat és egyetemleges marasztalást kértek.

A megyei bíróság a peres felek keresetét a **P.1/56.** szám alatt meghozott ítéletével elutasította, egyben megállapította, hogy a Magyar Állam szervei által okozott kárért nem perelhető, a nyomozóhatóságokat illetően pedig kimondta, hogy az eljárás során olyan adatok nem merültek fel, melyek a két hatóság kárfelelősségét megalapoznák.

Az elsőfokú eljárásban a felperesek a késedelmes kézbesítés miatt a jelen per alperesét is perbe vonták IV. r. alperesként, a megyei bíróság vele szemben is elutasította a kereseti kérelmeket, jogi álláspontja szerint a felperesek nem tudtak olyan felmerült kárra hivatkozni, mely egyértelműen a késedelmes kézbesítés következménye lett volna.

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezés folytán az alperes mint másodfokú bíróság a **Pf.1/5.** számú részítéletével a megyei bíróság ítéletét a Magyar Állammal, valamint a nyomozóhatósággal kapcsolatos részében helybenhagyta, a IV. r. alperessel szemben az ítéletet hatályon kívül helyezte. Megállapította, hogy az elsőfokú büntető ítéletet jogerősítő végzés egy évvel később történő kézbesítése súlyos gondatlanságot jelent, s ez a IV. r. alperes kárfelelősségét megalapozza.

A megyei bíróság a részítélet alapján **P.2** szám alatt tárgyalta az ügyet újból, időközben felülvizsgálati kérelmet is előterjesztettek, melynek jogerős elbírálásáig a megyei bíróság az eljárást felfüggesztette.

Az alperes mint felülvizsgálati bíróság a **Pfv.1/3.** szám alatt meghozott részítéletével a korábbi részítéletét a Magyar Állam tekintetében hatályában fenntartotta és kizárólag a III. r. felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság **Pf.1/5.** számú részítéletét a II. és III. r. alperesként perbe vont nyomozóhatóságokkal szemben hatályon kívül helyezte. Ez az eljárás a megyei bíróság előtt **P.3** szám alatt folyik a III. r. felperes és a két nyomozóhatóság között.

A felperesek a jelen per előzményi iratában, a **P.2** számú ügyben terjesztették elő részletesen kimunkált kereseteiket, sorrendben 15., 16., 17. és 22. alszám alatt.

Az I. r. felperes az alperessel szemben 446.050.- forint vagyoni és három millió forint nem vagyoni kártérítés és ennek kamatai megállapítását kérte - költségei megállapítása mellett.

Előadta, hogy már 1974. évtől kezdődően vezető beosztásokban dolgozott, a büntető eljárás felfelé ívelő pályáját kettétörte, lényegében a büntető eljárásra tekintettel sehol sem alkalmazták csak 1996. évtől kezdődően, azóta szakmai előmenetele töretlen, ez azonban tizenegy hónappal előbb indult volna meg, ha a kézbesítési késedelem nem következik be.

Az elmaradt munkabérét a kártalanítási eljárásban írt munkabér évi 10%-os növekedésének figyelembevételével számította ki, útlevele nem volt, külföldön szeretett volna dolgozni, de ez nem volt lehetséges. A társadalmi életben történő részvétele, élete tartósan és súlyosan megnehezedett, nem tudott arról, hogy az ügyészi fellebbezést visszavonták, ez okból három millió forint nem vagyoni kárra is igényt tartott.

A megyei bíróság az I. r. felperes elhelyezkedésével kapcsolatosan bizonyítást folytatott le annak érdekében, hogy a büntető eljárás és a kézbesítési késedelem nélkül milyen munkavégzési és jövedelemszerzési lehetőségei lettek volna az I. r. felperesnek.

A meghallgatott tanúk előadták, hogy az I. r. felperes vezetői beosztásban dolgozhatott volna több cégnél is, de erre a büntető eljárás miatt nem kerülhetett sor. Az alkalmaztatása esetén 40-60 ezer forint nettóért érhetett volna el, a kártalanítási eljárásban havi 40.000.- forint jövedelmet vettek számításba, ehhez képest az I. r. felperes 1991. és 1992. évek vonatkozásában havi nettó 60.000.-

forint elszámolását kérte, ebből levonásba helyezte az általa elért 17.677.- forintot. Ezt a 40.550.- forintos átlagbért a megyei bíróság elfogadta és a tizenegy hónapra eső kártérítés összegét a keresettel azonos mértékben állapította meg.

Osztja a megyei bíróság az I. r. felperes azon előadását is, miszerint a büntető eljárás és a kézbesítési késedelem is megnehezítette az I. r. felperesnek a beilleszkedését, erkölcsi és pszichikai ártalmaknak volt kitéve, mely indokolttá teszi nem vagyoni kár megállapítását.

Az összecszerúséget illetően a megyei bíróság a keresetet eltúlzottnak tekinti. Az útlevel hiánya természetesen joghátrányt okozott az I. r. felperesnek, azonban azt nem igazolta, hogy korábban külföldön is dolgozott volna. Az I. r. felperes nem vagyoni kárát - mint a többi felperesét is - csak kisebb részben okozta a kézbesítési késedelem, túlnyomórészt azt a büntető eljárás és az azzal járó joghátrányok okozták. A nem vagyoni kár összegének olyan mértékűnek kell lennie, mely alkalmas az I. r. felperest ért károsodások hatásainak a csökkentésére. A bírói gyakorlat szerint súlyosabb joghátrányok bizonyítása szükséges ahhoz, hogy a nem vagyoni kár összegét a bíróság több millió forintban tudja megállapítani.

Tekintettel arra, hogy az alperes mulasztása csak a büntető eljárás végén jelentkezett, az azt megelőzően keletkezett károk megtérítése nem tartozik az alperesre, az útlevel hiánya sem akadályozta a munkavégzésben, ezért a megyei bíróság az I. r. felperes esetében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

o - o - o - o - o

A II. r. felperes 1.171.000.- forint vagyoni és három millió forint nem vagyoni kár megállapítását kérte.

Előadta, hogy lakóház és ipari jellegű épületek tervezésére volt jogosult, végzettségének megfelelő munkát nem kapott, bár egy évig végzettségét és a büntető eljárást elhallgatva dolgozott. Külföldi munkákat útlevel hiányában nem vállalhatott.

A megyei bíróság tanúkat hallgatott meg a II. r. felperes körülményeivel kapcsolatosan, akik mindenben igazolták a II. r. felperes előadásait. Az útlevel kézhezvétele után egy héttel már külföldön tárgyalt és júniusban már külföldi megrendelőnek számlát bocsátott ki. A **M. Bt.** 1991. évi veszteségességét a büntető eljárás okozta, 1992. évben viszont már nyereséges volt.

A megyei bíróság a per iratai alapján megállapította, hogy a II. r. felperest a büntető eljárás és a késedelmes kézbesítés károsan érintette, jelentkezett az ő esetében is a büntető eljárással kapcsolatos testi, lelki megterhelés, melyet a késedelmes kézbesítés és ezáltal az eljárás elhúzódása tovább nehezített, ezért egyetértett a megyei bíróság a nem vagyoni kár megfizetésével, azonban annak mértékét az ő esetében is túlzott mértékűnek ítélte meg. Ahhoz, hogy a megyei bíróság több milliós nem vagyoni kárt ítéljen meg, súlyosabb jogsértés megállapítása szükséges. A II. r. felperes esetében is figyelembe kell venni, hogy a kézbesítés késedelmes volta csak kis része a büntető eljárásnak, ezért annak összegét 500.000.- forintban

állapította meg.

A vagyoni kár tekintetében előterjesztett keresetet az alperes lényegében számszakilag nem vitatta, azonban a II. r. felperes számítási módja és az összegszerűségek vitathatók, viszont az általa közölt 1991. és 1992. évi eredményekből is látszik, hogy megközelítőleg azonos mértékű volt az előző évi veszteség és az azt követő évi nyereség, ezért a megyei bíróság a II. r. felperes esetében - miután az összegszerűség pontosan nem számítható ki - általános kártérítésként ítélte meg a fenti összeget a Ptk. 359. §. (1) bekezdése alkalmazásával.

o - o - o - o - o

A III. r. felperes az alperessel szemben a megyei bíróság **P.2** számú perében terjesztett elő kereseti kérelmet, melyben az alperest az általa részletezettek szerint összesen 5.003.704.- forint és ennek 1991. november 01. napjától járó évi 20% kamata és perköltségei megfizetésére kérte kötelezni.

A kereseti kérelem szerint azzal, hogy az alperes az 1991. május 16. napján keltezett végzését - melyben az elsőfokú ítélet jogerejét állapította meg - csak 1992. április 06. napján küldte meg a III. r. felperesnek, jelentős összegű kárt okozott. A III. r. felperes útlevelét 1986. október 20. napján bevonták, azt azonban csak a kézbesítés utáni időben kaphatta vissza. Ezzel elzárta a III. r. felperest attól, hogy külföldi konferenciákon, szakmai továbbképzéseken vehessen részt, de mint magánembert külföldi utazás lehetőségétől is. A már egyébként is hosszantartó büntető eljárás a késedelmes kézbesítéssel meghosszabbodott, mely megviselte a III. r. felperes egészségi állapotát is, szívpanaszok is jelentkeztek. Mindezekre tekintettel kettő millió forint nem vagyoni kár megfizetését is kérte.

Előadta, hogy az útlevele egy évvel később történő visszaadása miatt elesett attól a lehetőségtől, hogy a munkáltatójánál igazolni tudja, hogy már nem áll büntető eljárás hatálya alatt, ez esetben nem lett volna akadálya annak, hogy őt a cég tengizi munkahelyére utaztassák, s az ott elérhető jövedelme az általa megjelölt pótlékokkal 84.640.- forintot tett volna ki, emiatt egy év alatt 800.976.- forint keresetvesztés érte.

A késedelmes kézbesítés kárt okozott a folyamatban lévő építkezésénél is, ugyanis az anyagokat egy évvel korábban akár 40%-kal olcsóbban is megvásárolhatta volna, az ebből eredő kárát 466.000.- forintban jelölte meg.

Előadta, hogy a munkáltatói kölcsön visszafizetésére hívták fel 1989. évben, amit 70.000.- forintos összegben meg is tett, de emiatt kölcsönt volt kénytelen felvenni, az ebből eredő kárát 50.700.- forintban jelölte meg. Az eredeti kereseti kérelem a visszafizetés összegét 170.000.- forintra teszi.

A III. r. felperes és házastársa három takaréklevelel és kettő kötvénnyel rendelkeztek, melyeket a büntető eljárás során zár alá vette. Amikor 1992. május 04. napján visszakapta és beváltotta őket, jelentős összegekhez jutott, de ezt megelőzően kölcsönöket kellett felvenni ezen pénzüsszegek ellensúlyozása

érdekében, a kötvényeket lejártuk után kedvezőbb kamatozással tudta volna a banknál elhelyezni, így az ebből eredő kárát 500.000.- forintban állapította meg. A fentiekén túlmenően az egyéves késedelem miatt további 1.069.753.- forint keresetvesztés és a **M.** hatvani vasútállomásán végzett munkájának elmaradt elszámolása címén 100.000.- forint megállapítását kérte. Végezetül az ügyvéd költségeiből 14.275.- forintra tartott igényt.

A megyei bíróság a III. r. felperes keresetét csak részben találta megalapozottnak az alább kifejtettek szerint.

A perben az a tény, hogy az alperes az 1991. május 16. napján kelt, az elsőfokú bíróság ítéletét jogerősítő végzését csak 1992 márciusa végén küldte meg a III. r. felperesnek, aki azt április 06. napján kapta kézhez, nem vitás, a megyei bíróság előtt folyó **P.3** számú perben beszerzésre került a büntető eljárás teljes iratanyaga, melyből a kézbesítés időpontja bizonyított. Az alperes mint másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet jogerősítette ugyan, de ezt sem az elsőfokú bíróságnak, sem az eljárással érintett vádlottaknak nem küldte meg - csak egy év késedelemmel.

A megyei bíróság osztja a III. r. felperes előadását, miszerint a végzés egyéves kézbesítési késedelme jelentős kárt okozott részére.

A Legfelsőbb Bíróság a **Pf.1/5.** számú részítéletében maga is megállapította, hogy a fenti kézbesítési késedelem olyan súlyos gondatlanságot jelent, mely az alperes kárfelelősségét megalapozza. Önmagában az a tény, hogy az alperes mint másodfokú bíróság a büntető ügyel érintett más vádlottakkal kapcsolatosan még tárgyalt, a mulasztás tényét nem érinti.

A Legfelsőbb Bíróság mint ítélkező bíróság több eseti döntésében rámutatott arra, hogy a személyi szabadság korlátozása az azt követő életvitelben, elhelyezkedésben, munkavégzésben súlyos problémákat okoz. A büntető eljárás hosszantartó volta, kiszámíthatatlansága az eljárás alá vont személyeknél fizikai és pszichés megterheléseket okoznak.

A jelen esetben az elsőfokú bíróság felmentette ugyan a III. r. felperest, azonban terhére az ügyészség fellebbezést jelentette be, ennek következtében az eljárás vele szemben továbbra is folyamatban volt, a nem jogerős ítélet alapján az életvitelében semmilyen változás nem következett be, ezt a meghallgatott tanúk is egyértelműen igazolták. Az ítélet alapján a III. r. felperes megítélése nem változott meg, a munkáltatója továbbra is a korábbi álláspontját tartotta fenn, tengizi munkavégzésre nem osztotta be, az elsőfokú ítélet a III. r. felperest nem jogosította fel a zár alá vett vagyontárgyainak a visszakövetelésére, ez csak a jogerős ítélet vagy a fellebbezés visszavonása esetén az elsőfokú ítélet jogerősítése után vált lehetségessé.

Az alperes ezen esetben a késedelmes kézbesítéssel mulasztást valósított meg, ezért a Ptk. 355. §. (4) bekezdése alapján a III. r. felperes vagyoni és nem vagyoni kárát is köteles megfizetni.

A megyei bíróság a nem vagyoni kár összegét azonban eltúlzottnak ítéli meg, ugyanis a Legfelsőbb Bíróság több ítéletében - így a Pf.V.26.548/2000-10. számú határozatában is - rámutatott arra, hogy a büntető eljárás során keletkezett hátrányok az idő múlásával nem arányosan, hanem általában jóval nagyobb mértékben érintik az eljárás alá vont személyeket. A nem vagyoni kár összegét azonban közel másfél éves előzetes letartóztatás után is csak egy millió forintban határozta meg, egy közel három évig előzetesben lévő személy ilyen jellegű kárát pedig 2,7 millió forintban.

A jelen perben kétségtelen, hogy a III. r. felperest hátrányosan érintette az útlevele hiánya, azonban a büntető eljárást nem az alperes kezdeményezte, nem az ő magatartása miatt húzódott el az eljárás, az ügyészi fellebbezés visszavonásáig az útlevel törvényi rendelkezés alapján nyert bevonást, a késedelmes kézbesítés csupán megnövelte a büntető eljárás tartamát és a III. r. felperes azt később kaphatta vissza, mindezeket mérlegelve a megyei bíróság a nem vagyoni kár összegét 500.000.- forintban állapította meg.

A kereset további részével kapcsolatosan a megyei bíróság azt állapítja meg, hogy a perben bizonyítást nyert, hogy a III. r. felperes nem szakmai tudás, rátermettsége hiánya vagy más hasonló okból nem mehetett tengizi munkahelyre, hanem kizárólagosan a büntető eljárás miatt. A felvett bizonyítás anyaga egyértelmű volt abban a vonatkozásban, hogy a III. r. felperes lényegesen magasabb jövedelemre tehetett volna szerint a külföldi munkavégzéssel, az elérhető díjazás azonban nem volt egyértelmű. A tanúk szerint különböző vezetői állások kerülhettek szóba, ennek megfelelő díjazással, de egyes tanúk bruttó, mások nettó fizetésekről tettek említést 30-100 ezer forint körüli prémiumokkal, megint mások viszont ettől kisebb díjazást is megjelöltek.

Az a tény, hogy a III. r. felperes munkaviszonyát megszüntette, ezt megelőzően GYES-re és fizetés nélküli szabadságra ment, az alperes szempontjából nem bírnak jelentőséggel.

A III. r. felperes munkaviszonyt létesített, ahonnan díjazásban részesült, a kárként érvényesített összegnél ezt figyelembe kell venni.

A megyei bíróság arra is tekintettel volt, hogy maga a büntető eljárás megindítása, az előzetes letartóztatás idézte elő a munkáltatónak és a környezetnek a III. r. felperes megítélésében történő véleményváltozását, ezt csupán fokozhatta az, hogy egy évvel ez az eljárás elhúzódott és emiatt megítélése sem változhatott meg. A kárösszeg ezért számszakilag pontosan nem határozható meg és a megyei bíróság a Ptk. 359. §. (1) bekezdését alkalmazta vele szemben is, s az általa kért 800.976.- forint munkabérveszteséget elfogadta.

A házas ingatlan építésével kapcsolatos III. r. felperesi előadás megalapozott, azt lényegében némi eltéréssel a kirendelt szakértő is megerősítette, ezért ezt a megyei bíróság szintén elfogadta 422.205.- forintban.

Az 52.700.- forintos követelés részben megalapozott - az 500.000.- forintos

igénnyel együtt.

Az kétségtelen tény, hogy a III. r. felperest felszólították a munkáltatói kölcsön visszafizetésére, de nem 170.000.- forintot, hanem keresete szerint csak 70.000.- forintot kellett visszafizetnie. A kölcsönök felvétele e tekintetben nem igazolt.

Az értékpapírokkal kapcsolatos előadás részben megalapozott, ugyanis a két takaréklevelet más-más időpontban váltották ki, más szerződési feltételek mellett. Az egyik hároméves lekötésű volt és 1987. évben ki kellett volna váltani, míg a másik korlátlan lekötésű volt, a lekötési évek száma szerint változott a kamat összege, de részletekben történő visszafizetési rendje is.

Kétségtelen tény, hogy ezeket zár alá vették, időben kivenni nem tudta a III. r. felperes, állítása szerint zár alá vétel nélkül kedvezőbb kamatozású kötvényekre váltotta volna be. Elismerte, hogy a három takaréklevelet kiváltotta, s azokért 450.000.- forintot meghaladó összegek fizettek ki részére 1992 májusában.

A megyei bíróság megítélése szerint az 1991 júniusában és 1991 májusában felvett bankkölcsönöket a III. r. felperes a fenti felvett összegekből visszafizethette volna. A pénzösszeg felhasználását a III. r. felperes mindvégig a lakóház megépítéséhez köthette, a szakértői vélemény szerint az építkezés az eredeti tervek szerint 1990. évben kezdődött, 1991. évtől már a tetőtér-beépítési munkák is folytak az építési engedély módosítása után, tehát ha a pénzösszeg eredetileg is építési költségek fedezetét szolgálta, csupán pár hónap az, ami az alperes mulasztására esik, az esetlegesen felmerült kár többi része a már említett büntető eljárás megindításának tudható be. Ez az összeg csak becsléseket enged a megyei bíróság részére, ez okból e tekintetben is az általános kár megállapítása látszik megalapozottnak.

A III. r. felperes a korábban előterjesztett kereseti kérelmében a kötvények és egyéb értékpapírok késedelmes kiválthatósága miatt 500.000.- forint vagyoni kártérítés megállapítását kérte, ugyanakkor a 41/III/F/1. sz. alatti beadványa szerint az összesen felvett pénzösszeg 33%-át tekinti az alperes eljárásával összefüggésbe hozhatónak. A megyei bíróság ez utóbbi összeget vette ítélezése alapjául figyelembe.

A kereset 5.) pontjában írtakkal a megyei bíróság nem ért egyet, ugyanis az alperes az egy évre vonatkozó esetlegesen elmaradt munkabér és jövedelem megtérítéséért tartozik helytállni, ezt az 1.) pont alatt a megyei bíróság figyelembe vette.

A 100.000.- forintos követelés nem látszik megalapozottnak, ugyanis a III. r. felperest nem az utolsó évben elkövetett alperesi mulasztás fosztotta meg a követelése behajtásától, az igénye érvényesítése az elévülési időn belül bármikor lehetséges volt, amennyiben ebben az előzetes letartóztatás akadályozta, ezt az igényét az **M.** Igazgatósággal szemben érvényesíthette volna, a házastársa meghatalmazással a polgári pert megindíthatta volna, s amennyiben az eljáró bíróság indokoltnak találta volna, a polgári eljárást a büntető eljárás jogerős befejezéséig felfüggeszthette volna. Ezt az igényt a megyei bíróság elutasította.

Végezetül a perköltség egy részének az áthárítását kérte a III. r. felperes az alperesre.

A perköltségei az egész büntető eljárásra vonatkoztak, nincs bizonyítva, hogy a III. r. felperesnek a határozat késedelmes kézbesítésével kapcsolatosan milyen ügyvédi munkadíj megfizetése merült fel. Amennyiben a zár alá vett dolgok kiadása tárgyában ügyvéd intézkedett, ez a tevékenység a büntető eljárás része, felmerült volna a határidőben történő kézbesítés esetén is, ezért ezt a megyei bíróság nem fogadta el.

o - o - o - o - o

Az V. r. felperes kereseti kérelmében az alperest egy millió forint nem vagyoni és 1.669.737.- forint vagyoni kár, továbbá azok kamatai és perköltségei megfizetésére kérte kötelezni.

Előadta, hogy az útlevelének az elvétele miatt külföldön nem tudott munkát vállalni, 1991 júniusában a H. Gmk. egy kassai székhelyű **vállalatnál** négy darab hűtőtorony felújításának a megtervezésével bízta meg, a tervezői díjat egyenként 156.183.- forintban állapították meg, ugyanakkor 1991. június 01. napjától 1993. április 01. napjáig havi 47.500.- forintos munkabért ajánlottak fel építésvezetői munkakör betöltése mellett. Az V. r. felperes ezt a munkát útlevel hiányában nem tudta elvállalni, sem a tervezés, sem a művezetés nem végezhető el helyszíni ismeret és állandó jelenlét nélkül.

Vagyoni kárnak a négy tervezői díj összegét és az elmaradt 22 havi munkabért tekintette.

A kézbesítés késedelmes volta a büntető eljárást hosszabbította meg, a büntető eljárás alatti, az eljárással összefüggő testi, pszichikai megterhelések, az útlevel hiánya miatt egy millió forint nem vagyoni kár megállapítását kérte.

Miután az alperes mulasztásának ténye nem vitás, a megyei bíróságnak csupán abban a kérdésben kellett állástfoglalnia, hogy jár-e vagyoni és nem vagyoni kár is az V. r. felperesnek.

A Legfelsőbb Bíróság mint ítélező bíróság már számtalan ítéletében kifejtette azt, hogy a büntető eljárás és az azzal járó következmények minden bizonyítottság nélkül is hátrányosan érintik az eljárás alá vont személyeket, nagymértékben hátrányosan befolyásolja a társadalomba történő visszailleszkedésüket, életvitelüket, de elhelyezkedésüket is. Önmagában ez a tény lehetővé teszi a nem vagyoni kár alkalmazását.

Az útlevel hiánya a munkavégzés és a magánélet vonatkozásában is súlyos hátrányt jelentett az V. r. felperesre nézve. Az V. r. felperes esetében a kártérítésre is okot adó események 1991. és 1992. évben jelentkeztek, de az útlevel bevonása és a büntető eljárás megindulása, valamint az azzal járó események korábbi keletűek, a kézbesítési késedelem ezt a folyamatot csupán súlyosbította, a felperesek bizonytalan helyzetben voltak, nevezetesen az ügyészi fellebbezés sikerre vezet-e vagy sem, marad-e az elsőfokú felmentő ítélet vagy a felperesek

elítélésére kerül sor, jobb esetben az ítélet hatályon kívül helyezésére, mely megnövelhetné volna a már amúgy is elhúzódott eljárás időtartamát.

A megyei bíróság ezért az V. r. felperes tekintetében is eltúlzott mértékűnek ítéli a nem vagyoni kár összegét, a többi felperes igényével kapcsolatos indokolás szerint és azt 500.000.- forintban állapította meg.

A vagyoni kártérítés tekintetében az állapítható meg, hogy az V. r. felperes 1991 júniusában konkrét ajánlatot kapott külföldi létesítmény tervezésére, kivitelezésére, művezetői beosztásra, az ajánlatban szereplő tervezői díjakat és havi munkabért a szakértő megalapozottnak tekintette, előadta, hogy a tervezés és a kivitelezés külföldre utazást és rendszeres jelenlétet igényelt, ennek az V. r. felperes nem tudott útlevél hiányában megfelelni.

A megyei bíróság a tervezői díjakat elfogadja és a munkabér havi összegszerűségét is, ez utóbbi vonatkozásában azonban csak tizenegy hónapi munkabér figyelembevételével látja indokoltnak, ugyanis az V. r. felperes arra hivatkozott, hogy a munkaviszony 1991 júniustól 1993 április 01. napjáig tartott volna és erre a 22 hónapra igényelte a munkabér kárként történő megállapítását. Az alperes mulasztása azonban az ítélet jogerőre emelkedésétől annak a kézbesítéséig tartó időszakra vonatkozik, a 11 hónapra eső munkabér csak 522.500.- forint, ezért ezt meghaladóan a megyei bíróság a kereseti kérelmet elutasította.

o - o - o - o - o

A megyei bíróság az új eljárása során **P.4/46.** szám alatt hozott ítéletet, ítéletét a tényállási rész szerint indokolta és azt a Ptk. 349. §. (1) és (3) bekezdésére, a Ptk. 339. §. (1) bekezdésére és részben a Ptk. 359. §. (1) bekezdésére alapította.

Az ítélettel szemben a felperesek és az alperes is fellebbezést jelentettek be, ennek eredményeként a Fővárosi Ítéltábla a **Pf.2/6.** számú részítéletével a megyei bíróság ítéletének a nem vagyoni kárra vonatkozó részét részben megváltoztatta, a nem vagyoni kár összegszerűségét felemelte és mellőzte a megyei bíróság által megállapított kamatfizetési kötelezettséget, ezt meghaladó részében az ítéletet hatályon kívül helyezte.

A másodfokú bíróság egyetértett a megyei bírósággal abban, hogy az alperes súlyos mulasztást követett el, amikor a büntetőiratokat a jogerősítő végzés kézbesítése miatt nem küldte vissza a büntetőügyben ítélező tanácsnak és ezért közel egyéves időszak telt el, amikor is a felperesek a felmentést tartalmazó jogerős ítélet alapján kérhették a zár alá vett ingóságaik és ingatlanaik részükre történő kiadását, visszaigényelhatték az útlevelüket is és megnyílt a lehetősége annak, hogy elhelyezkedhessenek és munkájukat megkezdhessék.

Az ítéltábla eljárásjogi jogszabálysértést látott akkor, amikor a megyei bíróság az általa felhívott jogszabályok alapján nem tájékoztatta a felperesi képviselőket arról,

hogya a jövedelempótló kártérítés személyi jövedelemadó köteles. Úgy ítélte meg, hogy nincs kellően felderítve az, hogy a felperesek által igényelt keresetvesztés okozati összefüggésben áll-e az alperesi magatartással, különösen a III. r. felperes esetében találta szükségesnek a részletes meghallgatását is.

A II. r. felperes tekintetében beszerzendőnek ítélte meg az 1991. és 1992. évi jövedelemadó-bevallást, illetőleg annak felderítését, hogy a betéti társaság jövedelme felhasználására vonatkozóan a kültaggal kötött-e megállapodást.

Indokoltnak találta a III. r. felperes esetében annak megállapítását, hogy a III. r. felperes helyett a munkáltató személy szerint kit küldött ki a tengizi munkahelyre. Az értékpapírokkal kapcsolatosan is további bizonyítás felvételét találta indokoltnak. Az ún. elévült követeléssel kapcsolatosan is bizonyítás felvételét írta elő, nevezetesen megkísérelte-e a III. r. felperes a polgári bíróság előtt igénye érvényesítését az **M.** Igazgatósággal szemben. Szükség esetén tisztázandó volt a perbeli gmk bevételeinek felosztási aránya és maga a felosztás megtörténte.

A megyei bíróság az új eljárása során a másodfokú bíróság által előírt bizonyítás-felvételi kötelezettségének eleget tett, ingatlanforgalmi-műszaki és könyvszakértői szakvéleményeket szerzetet be, a felpereseket okiratok becsatolására hívta fel, tanúkat is meghallgatott. Mindezek alapján az alábbiakat állapította meg.

A felperesek a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság részítéletének meghozatala után a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt **P.2** szám alatt indított perben a per IV. r. alperesével, a jelen perben már egyedüli alperesével szemben a kereseti kérelmeiket összecszerúségében leszállították, miután ennek a pernek a tárgya a büntetőirat késedelmes visszaküldésével okozott kár megállapítása volt. Ezért a felperesek kizárólagosan a IV. r. alperessel szemben terjesztették elő a kereseti kérelmüket.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a nyomozóhatóságokkal szemben is hatályon kívül helyezte a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság **P.1/56.** számú ítéletét. A megyei bíróság előtt **P.3** szám alatt a nyomozóhatóságokkal mint alperesekkel szemben újabb per indult a felülvizsgálat részítéletben írtak szerint, ez az eljárás folyamatban van a megyei bíróságon.

A kézbesítési kérelemből származó kártérítés tekintetében a jelen eljárás folyik, a felülvizsgálati részítéletre tekintettel az alperes elismerte a felperesek kereseti kérelmének a jogalapját és azt is, hogy a felülvizsgálati bíróság az alperes késedelmes ügyintézését tíz hónapban találta megállapíthatónak.

Az I. r. felperes előbb nettó, utóbb bruttó vonatkozásban is megjelölte az őt ért kár összegét, de ekkor még 11 hónapos időszakra. A kár összegét 11 havi keresménye elvesztéséből vezette le. A könyvszakértő egyetértett az I. r. felperes számítási módjával, azonban a 11 hónap tekintetében nem és 320 napot vett figyelembe. A megyei bíróság a felülvizsgálati bíróság által megjelölt tíz hónapot vette alapul, ez a havi 40.550.- forint figyelembevételével 405.500.- forint, a 48,5%-os járulékteher

összege 199.667.- forint, együttesen 602.167.- forint. A bíróság a könyvszakértői számításmódot vette át, de nem 320 nap, hanem tíz hónap alapulvételével.

A II. r. felperes a jelen per során előadta, de korábban részben már igazolta is, hogy a betéti társaságnak ő a beltagja volt és a kültaggal olyan megállapodást kötöttek, miszerint a kültag csak megfelelő munkabérösszegre tart igényt, ezt a kültag írásban is igazolta. Már a **P.2/19.** számú beadványában igazolta, hogy a betéti társaság 1991. évben 1.497.000.- forint veszteséggel zárt, míg 1992. évben 1.221.000.- forint nyereséget könyvelhettek el. Ebben a perben akként számította ki az út megillető kártérítés összegét, hogy összeadta a két év eredményét, ezt elosztotta 11 hónapra vonatkozóan, s ez 2.491.500.- forint volt.

Ebből az összegből levonásba helyezte az 53%-ot kitevő terheket és a megmaradó 1.171.000.- forintot tekintette a felmerült kárának.

A megyei bíróság tanúként is meghallgatta a betéti társaság kültagját, **I. K.-t**, aki előadta, hogy a II. r. felperes útlevelének a bevonása miatt nem volt módjuk külföldi tevékenységet folytatni, de 1992. évben már 100-150 sörfőző-berendezést terveztek - külföldre is. Ez okozta azt, hogy az egymást követő év eredményessége éppen összecsúszásában is közel azonos volt, csupán az első év veszteséges, az 1992. évi nyereséges lett.

A könyvszakértő elismerte, hogy a II. r. felperest kár érte, de könyvszakértői módszerekkel ezt kimutatni nem tudta. Hiányolta a betéti társaság egyes iratainak a meglétét. A cég 1992. évi elszámolása tartalmazza az előző évi adatokat is, így megállapítható, hogy a II. r. felperes 773.000.-, illetőleg 701.000.- forintos személyes közreműködést igazolt, ezt a kültag is elismerte, de azt is, hogy az adminisztrációs munkálatokon kívül minden egyes tevékenységet a II. r. felperes végzett. Csatolást nyert APEH igazolás is, miszerint a betéti társaság vagy a II. r. felperes 1991. évben jövedelemadó bevallást nem nyújtott be, 1992. évben ez megtörtént - némi kerekítéssel - 100.000.- forint adóalap után kellett adózni.

A megyei bíróság osztotta a könyvszakértői véleményt, miszerint a II. r. felperest kár érte. A kár tételes összege azonban semmilyen módszerrel, bizonyítással, szakértői vizsgálattal nem állapítható meg, ezért alkalmazhatónak találta a Ptk. 359. §. (1) bekezdését és a károkozó alperest általános kár megfizetésére kötelezte. A megyei bíróság e tekintetben figyelembe vette a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos észrevételeit, az új eljárás újabb bizonyítékait, de a GK. 34. és PK. 49. sz. állásfoglalásokat, továbbá a BH. 2000. évi 541. és 2003. évi 249. sz. jogeseteiben foglaltakat is. Mindezek alapján azt állapította meg, hogy a II. r. felperes személyes közreműködését képező két évi hozzájárulás összegét, 1.474.000.- forintot veszi alapul, figyelembe veszi a II. r. felperes által is alkalmazott 53%-ot mint terheket és mérlegelési jogkörben állapított meg bruttó 900.000.- forintos összegű kártérítést.

A III. r. felperes a **P.2** számú perben 15. alszám alatt szintén előterjesztette a

késedelmes iratmegküldéssel kapcsolatos kárigényét. A 20. alszám alatti beadványa összesítő részében összesen 3.383.627.- forint megítélését kérte. A fent hivatkozott összesítő tételesen tartalmazza jogcímenként a III. r. felperes követelését.

A III. r. felperes az útlevel bevonásával kapcsolatos igényét részletesen is kimunkálta, ezt a könyvszakértő is helyesnek ítélte jogalap és számszaki vonatkozásban is. Az építkezés hátráltatása tekintetében ugyancsak elismerte annak jogalapját, de szakmai szempontból az ingatlanforgalmi szakértő véleményének az elfogadását kérte. A szakértő által megjelölt 422.000.- forint megállapítását kérte a III. r. felperes is, a szakértő tételesen is kimunkálta, hogy a fenti összeg milyen számítási mód mellett állapítható meg, ezért ezt a megyei bíróság is elfogadta.

A könyvszakértő elfogadta a munkáltatói kölcsönökkel kapcsolatos III. r. felperesi előadást, megítélhetőnek tartotta, ezt a megyei bíróság is elfogadta 76.550.- forintos összegben.

A III. r. felperes az értékpapírok zárolása címén 171.932.- forint megítélését kérte azzal, hogy ezeket az értékpapírokat a zár alá vétel okán nem tudta kiváltani, de ha időben, azok lejártakor válthatta volna ki, már ebben az időben lényegesen olcsóbb építőanyagokhoz juthatott volna. A könyvszakértő részletesen indokolta, hogy a III. r. felperest valóban megillette volna a kiváltáskor az értékpapírokban megjelölt mértékű kamat és ebből vásárolhatott volna építőanyagokat, ez esetben azonban ki kellett volna venni legalább egy év után az értékpapírokat, s kamatot valóban kapott volna, de kisebb összegben és a pénze sem maradt volna lekötve. Véleménye szerint a III. r. felperest a kamatigény és az építőanyagok árkülönbözete iránti igény mint kétszeres követelés nem illeti meg. A könyvszakértő a jelen perrel összefüggő **P.3** számú perben is adott szakértői véleményt, annak 7. és 8. oldalán is foglalkozik részben az értékpapírok zárolásával, és megállapítottan az ún. első szakértői véleménye 8. oldalán, hogy a III. r. felperes 1989-ben kezdett építkezni, 1989. december 20. napján kapott építési engedélyt, kárigénye ezért nem lehet, mert a betéti kamatokot megkapta.

A megyei bíróság erre tekintettel ezt a tételt nem találta megállapíthatónak.

A III. r. felperes elmaradt jövedelem címén előterjesztett kereseti kérelmét jogalap tekintetében elfogadta és némi módosítással 888.042.- forintban a megyei bíróság ezt a tételt is elfogadta.

A ki nem fizetett, hiánypótlással kapcsolatos igény a **M.** Igazgatósággal szemben visszatartott 100.000.- forint és kamataiból tevődik össze. Kétségtelen tény, hogy a III. r. felperes 1987. február 10. napjáig előzetes letartóztatásban volt, a jogerős felmentéséről csak később szerzett tudomást, akkor, amikor a követelése már elévült, bírósági úton már nem volt érvényesíthető. A megyei bíróság ezért megállapítja, hogy a 116.625.- forintos követelés megalapozott.

A III. r. felperes által kért ügyvédi és szakértői költség felmerült, ezért ezt a megyei bíróság a javára megítélte. Összegében tehát jár a III. r. felperesnek 2.241.668.- forint és a kb. 40%-nak megfelelő költségek 896.668.- forintos értékben, így a III. r. felperes bruttó kárértéke 3.138.336.- forint.

Az V. r. felperes esetében megállapítható, hogy a 2000. évben indult perben - a többi felpereshez hasonlóan - ő is kimunkálta a kézbesítési késedelem idejére eső kártérítési összeget.

Előadta, hogy az útlevel hiánya miatt nem tudott Kassán munkát vállalni. Állításait tanúkkal és szerződéssel is igazolta. **O. I.** szakértő megerősítette, hogy az V. r. felperest tíz havi bruttó munkabér és a négy darab hűtőtoronyra vonatkozó tervezési díj megilleti. Ez a megyei bíróság számításai szerint összesen 1.330.107.- forintot tesz ki. Miután a leszállított kereseti kérelem számítása 22 hónapra vonatkozik, a jelen perben viszont csak 10 hónap igényelhető, ezért a megyei bíróság az ezt meghaladó részében a kereseti kérelmet elutasította, csakúgy, mint a többi felperes esetében is.

A kamatfizetési kötelezettséget a megyei bíróság a korábban hatályban volt Ptk. 301. §. (1) bekezdése alapján 2000. év végéig 20%-ban állapította meg, ezt követően a 2000. évi CXXXIII. törvény a kamat mértékét a mindenkori költségvetési törvényben írtak szerint állapította meg, ami 2004. december 31-ig 11% volt, ezt követően a 2002. évi XXXVI. törvény új szabályozást hozott, ezért 2005. január 01. napjától a megyei bíróság a kamat mértékét a rendelkező részben írtak szerint állapította meg.

A perköltségviselés tekintetében a megyei bíróság figyelemmel volt arra, hogy melyik felperes milyen összegű vagyoni és nem vagyoni kár megállapítását kérte, ez mennyiben vezetett sikerre, tehát mennyi volt a elvesztett rész, illetőleg a tekintetben a megyei bíróság bírói mérlegelést alkalmazott-e vagy sem.

Természetesen el kellett számolni a perben alkalmazott ingatlanforgalmi-műszaki, műszaki és könyvszakértői költségeket is, melyeket a szakértő kirendelését kérő felperesek előlegeztek.

A megyei bíróság összhatásában eltúlzott vagyoni kártérítési követelést nem talált, ezekben az esetekben a megyei bíróság az összegszerűséget mérlegeléssel döntötte el. A nem vagyoni kár tekintetében eltúlzott volt a felperesek követelése.

A megyei bíróság ezért a pernyertesség és elvesztesség arányait figyelembe véve az alperest a Pp. 78. §. (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 81. §. (1) bekezdése alapján részperköltség megfizetésére kötelezte.

Végezetül a megyei bíróság a kereseti illeték tárgyában határozott.

Az I. r. felperes 839.870.- forint vagyoni és 3 millió forint nem vagyoni kár megfizetését kérte. Az I. r. felperes 237.167.- forint vagyoni és 2.000.000.- forint nem vagyoni, a II. r. felperes 271.000.- forint vagyoni és 2,3 millió forint nem

vagyoni, a III. r. felperes 245.491.- forint vagyoni és 1,3 millió forint nem vagyoni, míg az V. r. felperes 339.625.- forint vagyoni és 300.000.- forint nem vagyoni kár tekintetében pervesztes lett, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény [a továbbiakban: Itv.] 42. §. (1) bekezdés a.) pontja szerint az ítéletben megjelölt mértékű kereseti illetéket kötelesek az Államnak megfizetni, míg az alperes - aki az Itv. 5. §. (1) bekezdés c.) pontja szerint teljes személyes illetékmentességben részesül - pervesztes lett 5.970.610.- forint összegű vagyoni és 2.800.000.- forint nem vagyoni kárban, az általa fizetendő illeték összege 626.300.- forint lenne, azonban illetékmentessége folytán a kereseti illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az Állam viseli.

Végezetül tájékoztatja a megyei bíróság a peres feleket, hogy a Pp. 73/A. §. a.) pontja alapján a Debreceni Ítéltábla előtti eljárásban a fellebbező fél köteles jogi képviselettel eljárni, ellenkező esetben a fellebbezése a Pp. 73/B. §. szerint hatálytalan, így azt a megyei bíróság el fogja utasítani.

M i s k o l c , 2006. évi július hó 11. napján.

. Zöldi Tibor sk.
megyei bíró